

Vodní hrad Švihov, floristický nástin areálu a okolí

Esej napsal Jindřich Kovářik

Vodní hrad Švihov se nachází téměř na nejnižším bodě klatovského okresu v údolní nivě řeky Úhlavy. Je postaven z tmavě zbarvené sedimentární horniny zvané buližník (*lydit*). Horniny usazené na dni někdejšího prvohorního moře, které se v této oblasti před dávnými věky nacházelo, značně odolné vůči zvětrávání a obrusu, tudíž velmi vhodné pro stavbu hradu.

Slepé rameno řeky těsně obepíná samotný hrad a bylo dříve součástí jeho opevnění. Jedná se o biotop stojatých vod protínající zamokřená společenstva kyselých luk. Typickou vodní vegetací s listy plovoucími na hladině jsou společenstva stulíku žlutého (*Nuphar lutea*), šípátky vodní (*Sagittaria sagittifolia*), rdestu ostrolistého (*Potamogeton acutifolius*) a okřehku (*Lemna sp.*)

Místy (směrem po proudu) lze nalézt několik trsů kosatce žlutého (*Iris pseudacorus*), který na sebe již z dálky upozorňuje svými jasně žlutými květy. Periodicky zavlažovaná stanoviště kyselých luk před hradem jsou doslova poseta růžovými květy rdesna hadího kořene (*Bistorta major*), v sousedství jsou nálety vrbiny (*Lysimachia sp.*) a ptačince (*Stellaria sp.*), místy se zjara objevuje prvosenka vyšší (*Primula*), též šťavel kyselý (*Ozalis acetosella*), přeslička rolní (*Equisetum arvense*), blatouch (*Caltha*), pryskyřník (*Ranunculus sp.*) ad. Pozornému návštěvníkovi jistě neunikne po břehových dřevinách šplhající liána chmele otáčivého (*Humulus lupulus*), u nás původního zástupce doprovázejícího porosty kolem řek. Dřevité vegetaci dominuje olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), vrba křehká (*Salix fragilis*), jeřáb obecný ptačí (*Sorbus aucuparia*) aj. V areálu hradu jsou pak kulturní ovocné dřeviny, některé významné svým starobyklým genofondem navzdory trpkosti plodů.

Nádvoří hradu vegetačně pokrývá sešlapový pažit na utuženém podkladu s chudým druhovým zastoupením lipnicovitých trav (*Poaceae*), jitrocelů (*Plantago sp.*) a kopřiv (*Urtica sp.*). Ve spárech zdi na vápenatém substrátu se lokálně nalézají řídké trsy dvou druhů sleziníku (*Asplenium sp.*). Na vápenitých substrátech, často v místech sesypu stavebních kamenů nebo cihel, v mírně zastíněných místech roste kakost (*Germanium*), na neudržovaných nesešlapových místech pak malá společenstva merlíků (*Chenopodium sp.*) a lebed (*Triplex sp.*), ostřic (*Carex sp.*) aj. Dále lze zaznamenat plevelné typy jako jsou pětour (*Galiasoga*), jilek vytrvalý (*Lolium perene*) dominující v trávnících, truskavec obecný (*Polygonum arenastrum*) v sešlapech, psárku (*Alopecurus sp.*), kostřavu (*Flstuca sp.*) a srhu (*Dactylis sp.*). Zajímavostí je pak klokoč zpeřený (*Staphylea pinnata*) – keř hned v několika exemplářích – několik naproti hlavní bráně při vstupu do areálu hradu, další u parkánové zdi na jihovýchodní straně u bývalé tzv. Zelené bašty.